

OCHRONA BIORÓŻNORODNOŚCI REZERWATÓW POMORZA

Katarzyna Dziendziela
Dorota Siemion

**Fundusze
Europejskie**
Program Regionalny

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

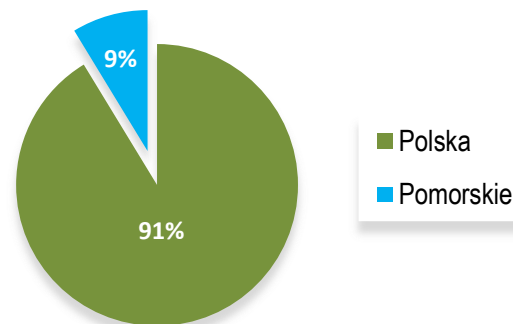
Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

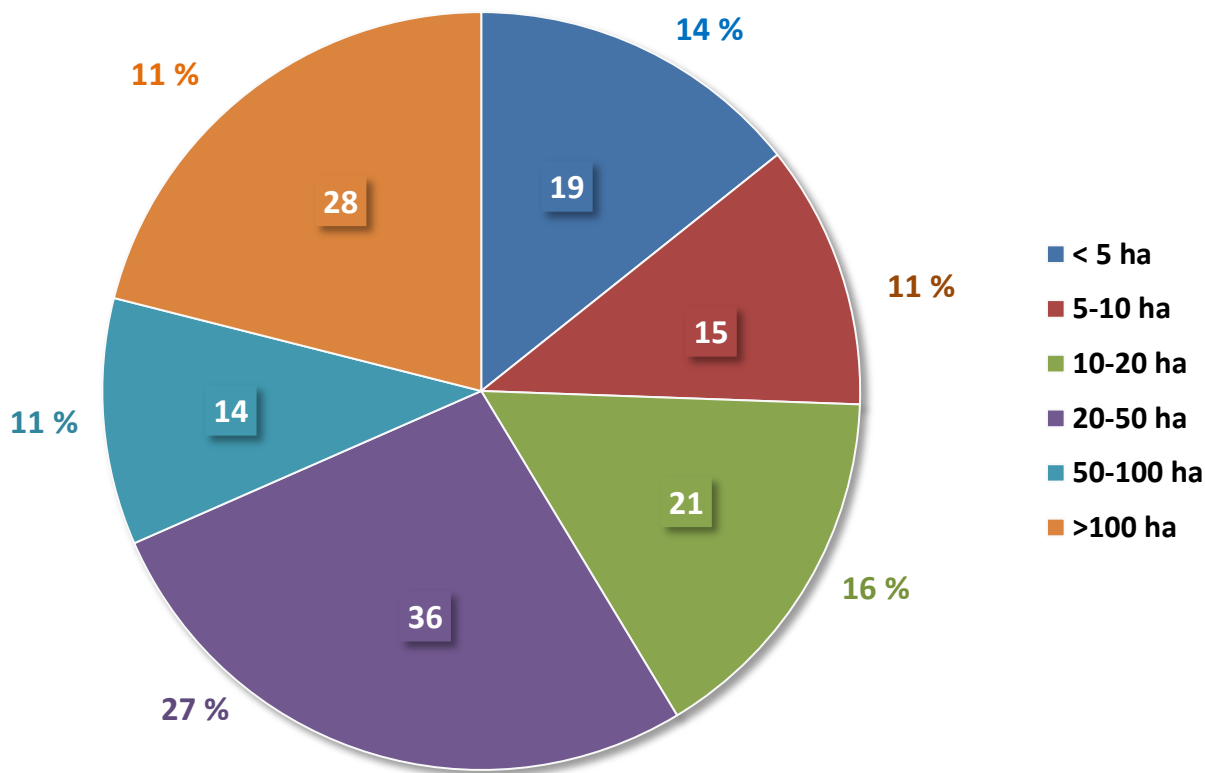
Rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, **wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi**, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi (art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody)

Rezerваты przyrody są powoływane przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska zarządzeniem w sprawie uznania za rezerwat przyrody – akt prawa miejscowego

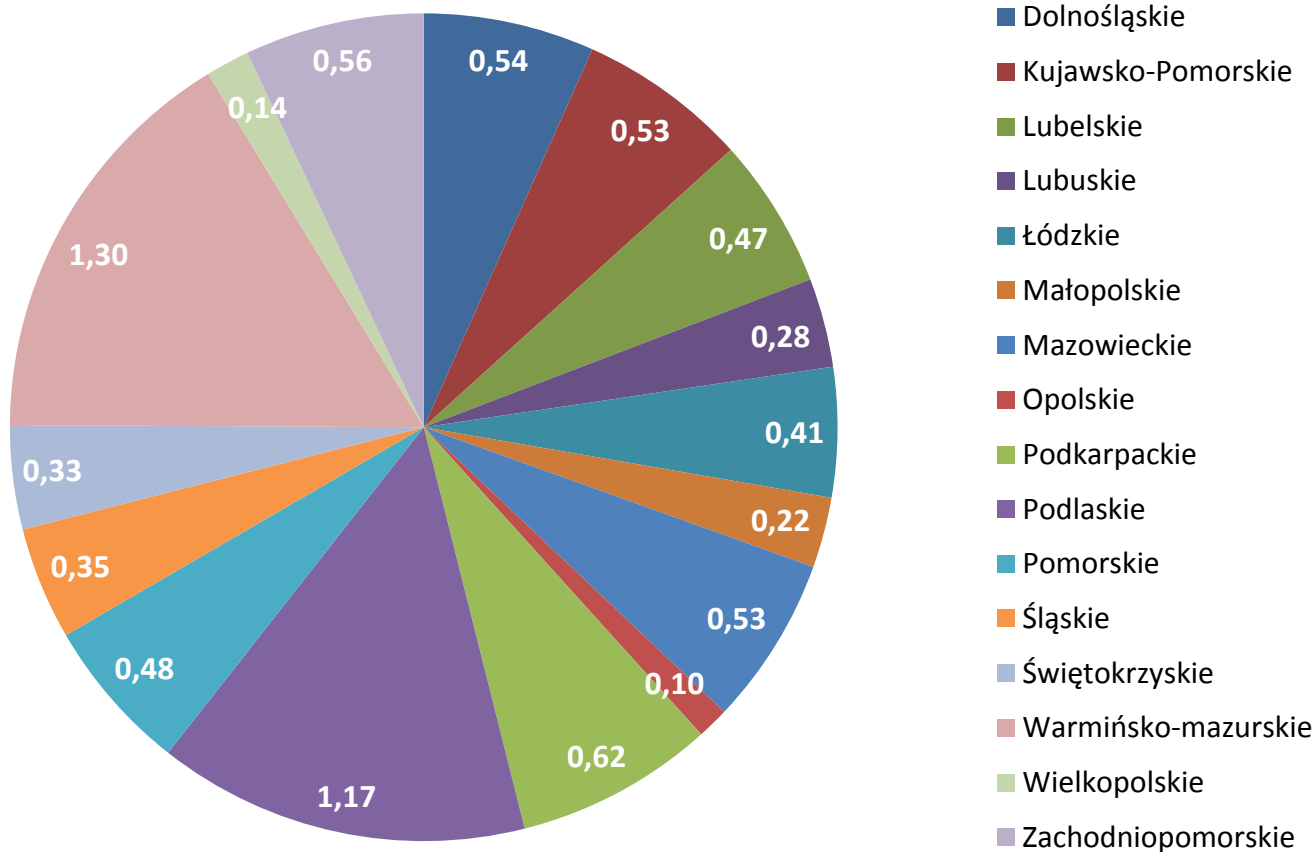
**W Polsce znajduje się 1395 rezerwatów przyrody,
w województwie pomorskim 133**

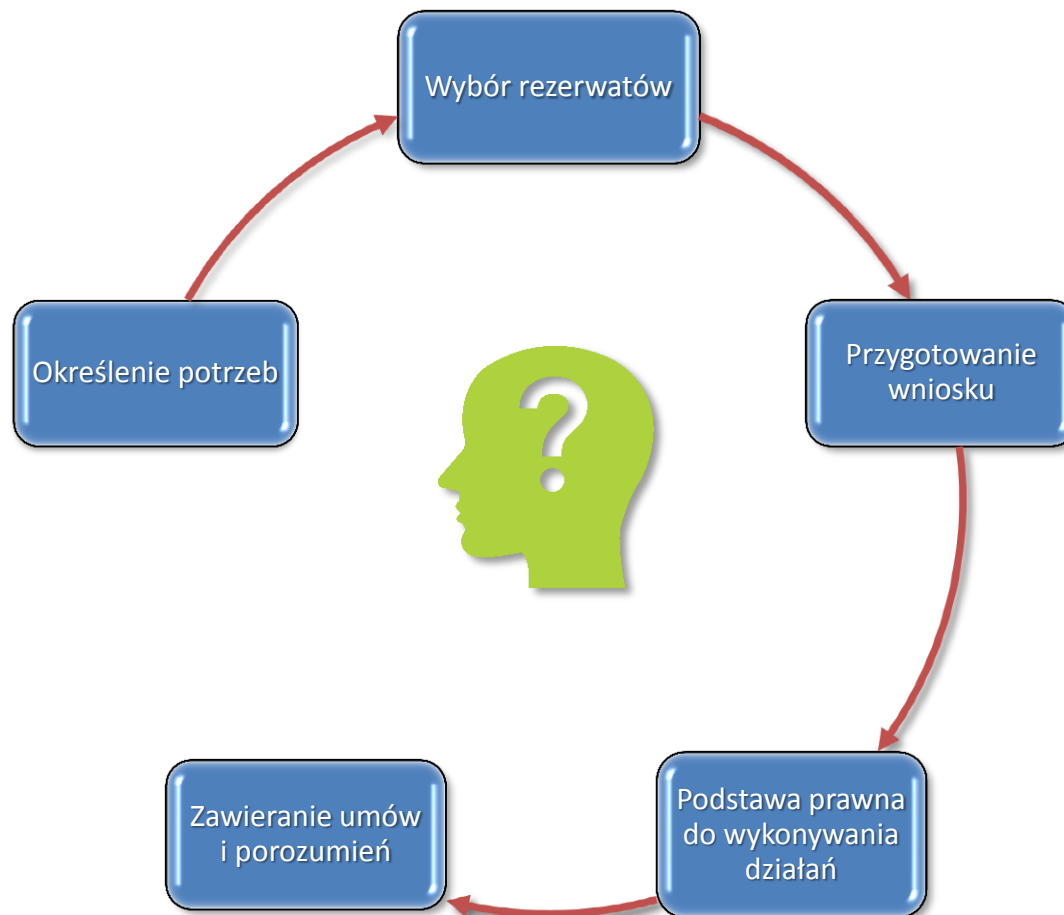
Ilość rezerwatów, a ich udział powierzchniowy w województwie

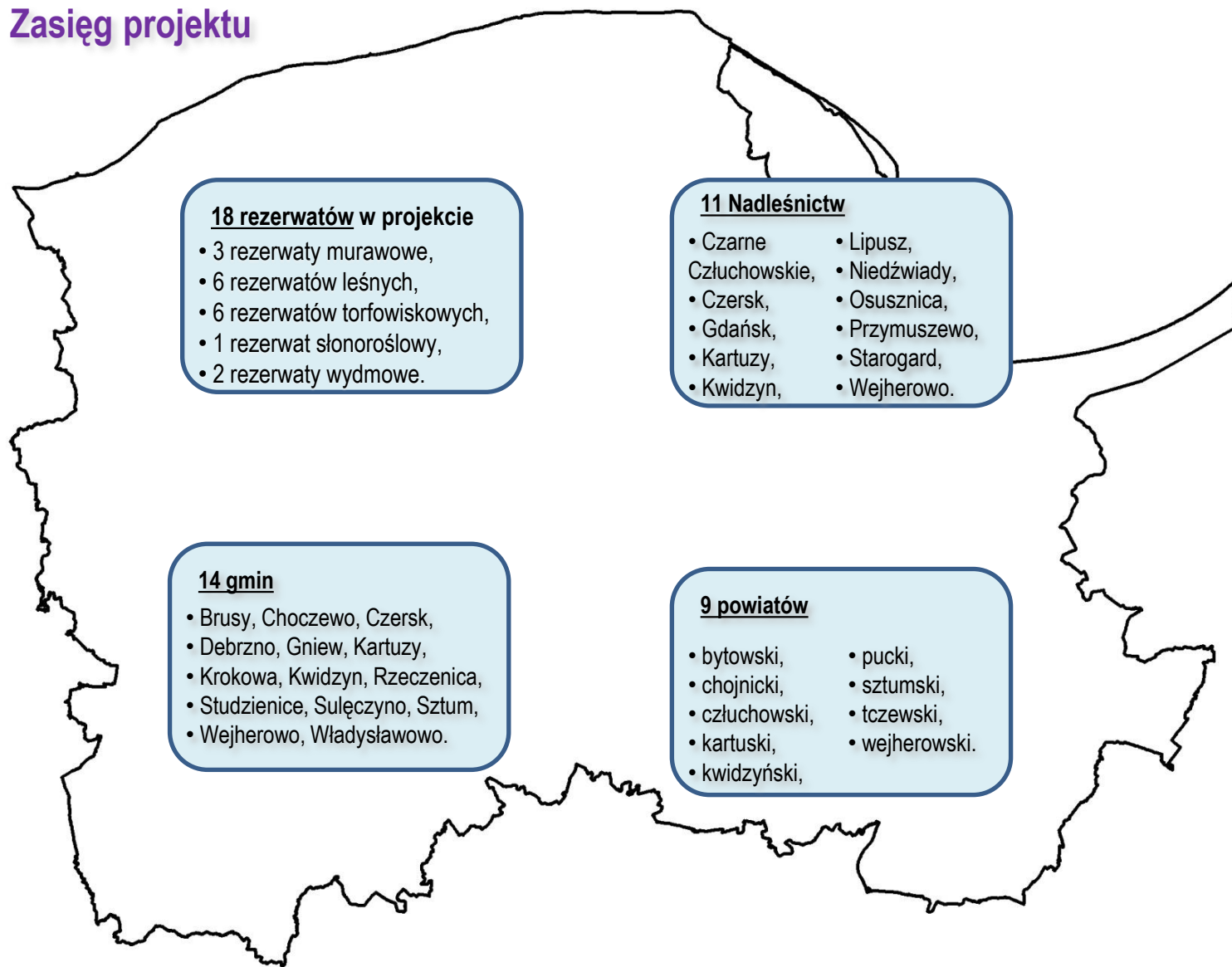
Procentowy udział rezerwatów w powierzchni województw w Polsce

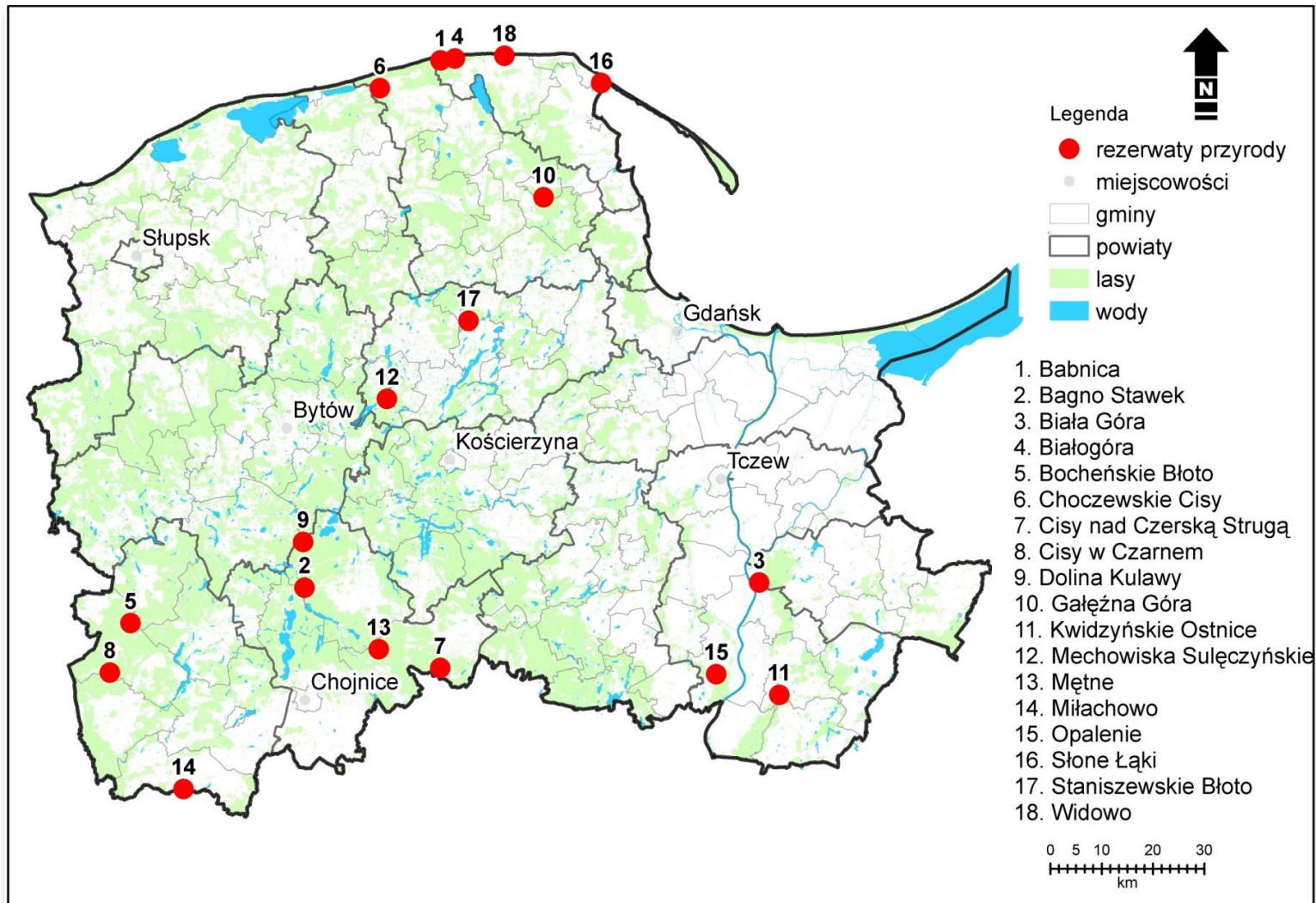
Zanim zdobyliśmy środki

Zasięg projektu

Lokalizacja rezerwatów

Podprogramy

Cenne gatunki roślin i zwierząt

- Cisy w Czarnem
- Choczewskie Cisy
- Cisy nad Czerską Strugą
- Opalenie
- Mętne

Murawy kserotermiczne

- Kwidzyńskie Ostnice
- Biała Góra
- Miłachowo

Siedliska hydrogeniczne

- Bagno Stawek
- Białogóra
- Babnica
- Bocheńskie Błoto
- Dolina Kulawy
- Mechowiska Sulęczyńskie
- Słone Łąki

Ruch turystyczny

- Babnica
- Cisy w Czarnem
- Cisy nad Czerską Strugą
- Dolina Kulawy
- Gałęźna Góra
- Staniszewskie Błoto
- Widowo

Cenne gatunki roślin i zwierząt

Działania ochronne w 5 rezerwach przyrody

❖ **Usuwanie drzew
i krzewów
konkurencyjnych dla cisa
(2017-2020)**

❖ **Metaplantacja gruszki
wielkoprzylistkowej
(2017, 2019)**

❖ **Budowa/demontaż płotu
w rezerwatach chroniących cisa
ochrona przed zwierzyną (2019)**

❖ **Ocena stanu populacji
cennych
gatunków roślin i zwierząt
(2017-2020)**

❖ **Eliminacja sosny
i brzozy
ze stanowisk brzozy niskiej
(2017, 2019)**

Brzoza niska w rezerwacie „Mętne”

Rezerwat „Mętne”

Rezerwat „Cisy nad Czerską Strugą”

**Fundusze
Europejskie**
Program Regionalny

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

**Cis rosnący w silnie
zacienionym miejscu**

Murawy kserotermiczne

Działania ochronne w 3 rezerwach przyrody

❖ Wypas zwierząt
– owiec, kóz, konika polskiego
(2018-2020)

❖ Budowa i remont infrastruktury
do wypasu owiec (2017, 2018)

❖ Koszenie niedojadów (2018-2020)

Rezerwat „Kwidzyńskie Ostnice” wypas zwierząt w 2016 r.

Rezerwat „Kwidzyńskie Ostnice” po wypasie zwierząt. Sierpień 2016 r.

**Wiata chroniąca zwierzęta w trakcie wypasu.
Rezerwat „Kwidzyńskie Ostnice” 2016**

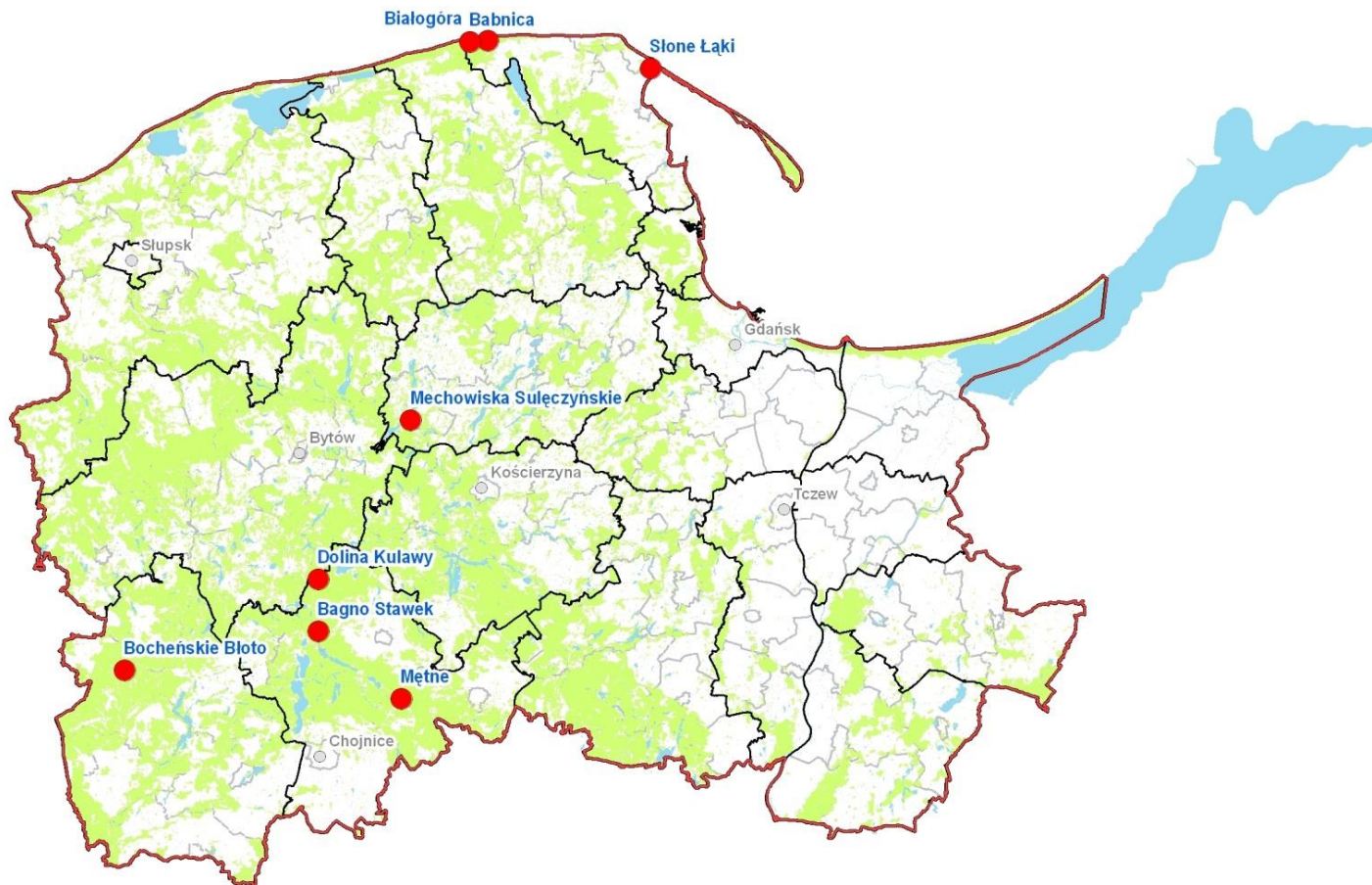
Zarośla tarniny w rezerwacie „Miłachowo”. Kwiecień 2010.

14.04.2010

Rezerwat „Miłachowo” po usunięciu tarniny. Rok 2015

❖ **Koszenie trzciny i innej roślinności zielonej na torfowiskach (2018-2020)**

❖ **Budowa przytamań ziemnych (2018)**

❖ **Montaż urządzeń do pomiaru poziomu wód (2017) oraz analiza danych**

Rezerwat „Mechowiska Sulęczyńskie” powierzchnia koszona obok szuwaru trzcinowego. 2016

Skalnica torfowiskowa w rezerwacie „Bagno Stawek”

Koszenie trzciny w rezerwacie „Bocheńskie Błoto”. 2016

Rezerwat „Bocheńskie Błoto” – otwarta powierzchnia torfowiska po wykoszeniu trzciny. 2016.

Automatyczne urządzenia do pomiaru poziomu wody typu diver

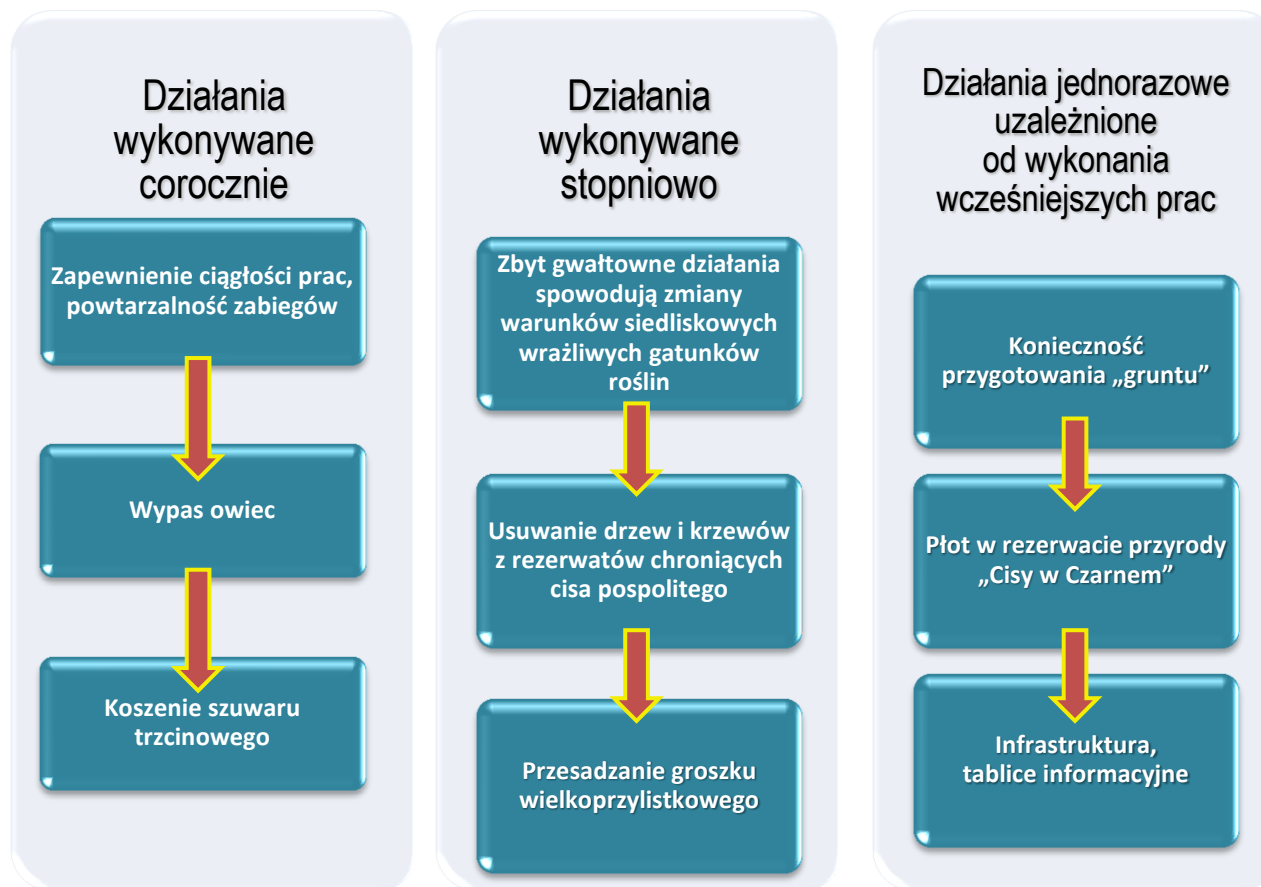
Montaż piezometrów, w których umieszcza się divery

Urządzenia do pomiaru poziomu wody po zamontowaniu są niewidoczne na powierzchni gruntu. Do wyjęcia divera z piezometru trzeba mieć „wędkę” zaopatrzoną w złączkę łączącą się z obudową divera

Dlaczego realizujemy projekt przez 5 lat?

Edukacja osób – foldery, artykuły prasowe (2016-2020)

Montaż tablic informacyjnych (2017-2018, 2020)

Montaż infrastruktury turystycznej (2017-2018, 2020)

Budowa płotków ograniczających penetrację turystyczną (2017-2018)

Eksperci w projekcie

Ekspert z zakresu
ochrony populacji
cennych
gatunków roślin
i zwierząt

! ΣΜΙΕΙΣΑΓΓ

Ekspert z zakresu
ochrony
muraw
kserotermicznych

κσειοτεμικισυλεμ

Ekspert z zakresu
z zakresu
ochrony siedlisk
hydrogeniczných

μλqιoδeμικισυλεμ

Zadania ekspertów

1. Udział w opracowaniu harmonogramu, zakresu i metodyki prac,
2. Nadzór merytoryczny nad realizacją działań ochronnych,
3. Prowadzenie dokumentacji merytorycznej projektu,
4. Współpraca przy przygotowaniu merytorycznych części tekstów i graficznych opracowań na potrzeby realizacji projektu,
5. Współpraca przy przygotowaniu merytorycznych części opracowań na potrzeby realizacji projektu.

Oczekiwane efekty przyrodnicze projektu

I. Cenne gatunki roślin i zwierząt

1. Dostosowanie warunków siedliskowych do potrzeb gatunków (cis, brzoza niska)
2. Polepszenie stanu zachowania lokalnych populacji gatunków (cis, brzoza niska)
3. Zabezpieczenie najbardziej zagrożonej części populacji groszku przed zniszczeniem
4. Umożliwienie uchwycenia nowych zagrożeń i oceny wcześniej zidentyfikowanych zagrożeń oraz podjęcie adekwatnych do nich działań ochronnych (groszek wielkoprzylistkowy, brzoza niska, iglica mała)

II. Murawy kserotermiczne

1. Rozpoczęcie/kontynuacja użytkowania muraw w sposób zgodny z ich potrzebami (wypas zwierząt).
2. Ograniczenie udziału gatunków niepożądanych (rozłogowe trawy, nawłocie, krzewy i odrośla drzew).
3. Poprawa stanu populacji gatunków murawowych, np. ostnicy Jana.
4. Poprawa stanu muraw kserotermicznych.

III. Siedliska hydrogeniczne

1. Poprawa warunków siedliskowych dla roślin torfowiskowych (zwiększenie nasłonecznienia i uwodnienia).
2. Poprawa uwodnienia w zagłębieniach międzywydmowych.
3. Ograniczenie udziału gatunków niepożądanych (trzcina, pałka, młode osobniki drzew i krzewów).
4. Poprawa stanu zachowania zbiorowisk i gatunków związanych z siedliskami zależnymi od wód.
5. Dostarczenie wiedzy na temat warunków hydrologicznych w ekosystemach hydrogenicznych, umożliwienie oceny zagrożeń i ewentualnej korekty realizowanych działań ochronnych.

Dziękujemy za uwagę

Katarzyna Dziendziela
Dorota Siemion